

JAARVERSLAG 2024

STICHTING SPINOZA DEN HAAG

spinoza
DEN HAAG

Bestuur en Commissieleden - onbezoldigd

voorzitter	Peter Jurgens
secretaris	Hanneke Besseling
penningmeester	Adriaan van Seters
bestuurslid	Yoram Stein
bestuurslid	Marjan Zebregs (vanaf 30 december 2024)

Commissie Educatie

Ewald van Vliet

Commissie Activiteiten

Hanneke Besseling

Renee Middel

Raad van Advies en Aanbeveling - onbezoldigd

Hester Bijl	rector magnificus Universiteit Leiden
Wiep van Bunge	hoogleraar filosofie, Erasmus Universiteit, Rotterdam
Esther Didden	secretaris Vereniging Het Spinozahuis
Ronald van Raak	hoogleraar Erasmiaanse waarden aan de Erasmus Universiteit
Jaap Smit	voormalig commissaris van de Koning in Zuid-Holland
Ewald van Vliet	voorzitter College van Bestuur Stichting Lucas Onderwijs

Statuten, 4 september 2020

De stichting heeft ten doel:

- 1) in samenwerking met de gemeente Den Haag de filosoof Spinoza tot icoon maken van Den Haag, ter versterking van haar imago van internationale Stad van Vrede en Recht;
- 2) het gedachtegoed van Spinoza onder een breed en divers publiek verspreiden en daarmee onder meer zijn opvattingen over democratie, vrede, vrijheid en tolerantie te duiden en levend te houden;
- 3) de Vereniging Het Spinozahuis actief ondersteunen bij het ontwikkelen en realiseren van de Domus Spinozana als Biografisch Museum en Internationaal Spinoza lees- en studiecentrum;
- 4) het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk is.

Uit: brief burgemeester Jan van Zanen, 27 februari 2023

De Stichting Spinoza Den Haag (SDH) zet zich in om de filosoof Benedictus de Spinoza tot icoon te maken van Den Haag als internationale Stad van Vrede en Recht. Daarbij werkt de Stichting samen met de gemeente Den Haag, zoals vastgelegd in de unaniem aangenomen motie 'Geef Spinoza een prominente plek in Haags beleid' d.d. 6 februari 2020.

Met een breed aanbod aan sociaal-culturele activiteiten ontvangt de Stichting Spinoza Den Haag cultuurbezoekers uit binnen- en buitenland. Daartoe werkt zij nauw samen met de Vereniging Het Spinozahuis en de Domus Spinozana Foundation om Spinoza's woon-, werk- en sterfhuys open te stellen als internationaal Studie- en Cultuurcentrum.

Het verbinden van Spinoza aan Den Haag wordt ook bewerkstelligd met naamgeving aan openbare objecten of organisaties. Op deze wijze krijgt de naam Spinoza een rol in het dagelijkse leven van bewoners en bezoekers. Reeds bekend zijn: het SpinozaKwartier, de Spinozabrug en de Spinoza Foyer in Cultuurcentrum Amare aan het Spui.

Voorwoord voorzitter

Opnieuw kunnen we met voldoening en plezier terugkijken op een succesvol jaar, waarin de Stichting Spinoza Den Haag actief was, het vierde jaar inmiddels. In samenwerking met diverse sociaal-culturele organisaties in Den Haag en omgeving zijn we erin geslaagd een groot aantal evenementen te organiseren en activiteiten te ontplooiën, geïnspireerd op het leven en het werk van Spinoza. Daarbij kwam de sterke historische en actuele band van Nederlands grootste filosoof met Den Haag als Internationale Stad van Vrede en Recht goed naar voren.

Ook voor de vierde Spinoza Oktobermaand wisten we sprekers van naam en faam aan ons te binden en konden op we op betekenisvolle locaties terecht, in het historische centrum maar ook in wijken daarbuiten. Mede dankzij aansprekende regionale publiciteit konden we zo'n 2500 bezoekers verwelkomen bij een twintigtal lezingen, debatten, dialogen, wandel- en vaartochten, waarin het denken en leven van Spinoza centraal stond. Bijzonder daarbij was dat de filosofische vaartochten naar Voorburg ook deze gemeente opnieuw betrokken in de herinnering aan Spinoza die ook daar zeven jaar woonde en werkte.

Zonder andere activiteiten tekort te doen trokken dit jaar de Spinoza Nacht met muziek en theater en ook de openstelling van het Spinozahuis tijdens de Open Monumentendag veel aandacht. Dat de binnentuin van het Spinozahuis een geweldige 'make-over' heeft ondergaan droeg aan dat laatste sterk bij. Op initiatief van de Stichting Spinoza Den Haag werd deze opknapbeurt uitgevoerd in samenwerking met vrijwilligers van de Stichting Buitenmuseum. Op de Open Monumentendag waren er bijna zeshonderd bezoekers. De openstelling van het Spinozahuis gedurende de rest van de maand trok een vergelijkbaar aantal mensen.

Verheugd zijn we ook dat in de Centrale Bibliotheek een Spinoza Boekencollectie een vooraanstaande plek heeft gekregen. Daarnaast werden in diverse wijkbibliotheken en buurt-huizen ruim twintig schrijfworkshops gehouden onder de naam 'Spiegelen met Spinoza'. Deze waren bedoeld om een brug te slaan naar mensen die wellicht minder snel naar bovengenoemde activiteiten komen. Het enthousiasme over het werk en leven van Spinoza was ook daar groot.

Samen met het Buitenmuseum en enkele andere organisaties werd verder invulling gegeven aan de ontwikkeling van het SpinozaKwartier. In dat kader werden wederom in de wijk enkele gevelborden onthuld en in het Spinozahuis een markant en beroemd Spinoza-portret.

De Stichting Spinoza Den Haag ziet zichzelf als een netwerkorganisatie. Met tien, vijftien sociaal-culturele organisaties en verschillende vertegenwoordigers van de gemeente, dit jaar met name van Citybranding, werd opnieuw intensief en resultaatvol samengewerkt. Daarbij werden ook ambities aangescherpt en verdere plannen gemaakt richting het Spinozajaar 2027, ter gelegenheid van de 350ste sterfdag van de filosoof. Spinoza wordt een vaste, aansprekende waarde in de positionering en marketing van onze stad.

We danken de diverse sociaal-culturele fondsen en de gemeente Den Haag voor hun financiële ondersteuning en zien vol vertrouwen de toekomst tegemoet.

Peter Jurgens, voorzitter

Den Haag, februari 2025

Spinoza Oktobermaand 2024

De programmering van de activiteiten kwam tot stand dankzij de inspanning van tal van inspirerende partners in het SpinozaKwartier, in centrum Den Haag en in Voorburg. Speciale dank gaat uit naar de sprekers die hun specialistische kennis met zovelen hebben willen delen. Vermeldenswaard is de samenwerking met het Team Open Domus voor de gastvrije openstelling van het Spinozahuis (Domus Spinozana) en met het Team Spinozatuin voor de openstelling van de gerenoveerde Spinozatuin.

Deze editie was erop gericht om ook mensen met een migratieachtergrond bij het proces te betrekken, evenals mensen die niet zo makkelijk te bereiken zijn voor culturele activiteiten. De sociaal-educatieve workshops van Stichting Beleef Taal brachten volwassenen en kinderen bijeen om verhalen te vertellen en om gedachten en gedichten met elkaar te delen.

Het maandprogramma omvatte:

6 sololezingen, 1 duo-lezing, 1 lezing met debat, 1 theater- en verhalennacht, 20 workshops voor volwassenen en kinderen, 15 Spinoza stadswandelingen, 9 filosofische vaartochten en 4 rondleidingen in duurzame stadstuin Spinozahof.

Highlight:

Officiële openstelling Spinoza Boekencollectie in de Centrale Bibliotheek.

Drie nieuwe eventconcepten:

- SpinozaKwartier burenmeeting met Spinoza Verhalentafel;
- Ethica Wandeling: van Spinozatuin met Ethica-tekst naar tuin Raad van State met axioma's;
- Vaartocht van Den Haag naar Voorburg: bezoek Spinozahuis en lezing in Huygens Museum.

Programmapartners

- Centrale Bibliotheek Den Haag
- Buurthuizen en Wijkbibliotheeken
- Stichting Domus Spinozana Foundation
- Team Open Domus
- Huygens Museum
- Humanistisch Verbond Haaglanden
- Stichting Filosofie in Den Haag
- Vereniging voor Wijsbegeerte Den Haag
- Stichting Beleef Taal
- Stichting Buitenmuseum
- Stichting Verborgten Stad
- Wijkorganisatie Het Oude Centrum
- Stichting De Ooievaart
- Stichting StadsOase Spinozahof
- Stichting Gilde Den Haag

Financiële partners

De Spinoza Oktobermaand 2024 werd financieel mogelijk gemaakt dankzij de steun van: Gemeente Den Haag, Hendrik Muller Fonds, Gravin van Bylandt Stichting, Haëlla Stichting en de Stichting Sint Nicolaas Gasthuis.

Programma Oktobermaand met activiteiten en locaties

- . **Open Domus:** openstelling Spinozahuis en Spinozatuin - alle middagen van de maand;
- . **Spinoza en de Vrijheid:** lezing filosoof Maarten van Buuren: Centrale Bibliotheek;
- . **Officiële openstelling Spinoza Boekencollectie:** spreker filosoof Maarten van Buuren;
- . **In het kielzog van Huygens en Spinoza:**
bezoek Spinozahuis, vaartocht met gids, lezing 'Te gast bij Huygens en Spinoza' in Huygens Museum;
- . **Welkom in het Spinozakwartier:**
onthulling gevelborden en Spinoza Burenmeeting met verhalen rond historische stadgenoot Spinoza;
- . **Spinoza, atheïst of diepreligieus?:** lezing filosoof Yoram Stein: Hotel Babylon Den Haag;
- . **Spinozakoorts eind 19de eeuw:** lezing filosoof/historicus Siebe Thissen: Spinozahuis;
- . **Cuffeler, Spinoza's Haagse pleitbezorger:** lezing filosoof Henri Krop: Centrale Bibliotheek;
- . **Spinoza Verhalennacht:** sociaal-cultureel avondprogramma: Spinozakwartier;
- . **Ethiek, Zotheid en Humanisme:**
lezing- en debatmiddag met spreker filosoof Ronald van Raak: Grand Café Utopie;
- . **Trots en afgunst, goed of kwaad?:**
lezing- en debatmiddag met twee jonge filosofen Martha Claeys en Rob Compaijen: Zaal 3;
- . **Spiegelen met Spinoza:**
vertel-, teken- en schrijfworkshops voor volwassenen: buurthuizen en wijkbibliotheken;
- . **Spinoza Bolleboos:**
vertel-, teken- en schrijfworkshops voor kinderen (8-12 jaar): buurthuizen en wijkbibliotheken;
- . **Ethica Wandeling:**
wandeling vanaf Spinozatuin met Ethica-muurtekst naar tuin Raad van State met Ethica-axioma's;
- . **Open Spinozahof:** vier rondleidingen in duurzame stadstuin: StadsOase Spinozahof;
- . **In de voetsporen van Spinoza:** stadswandelingen van de Stichting Gilde Den Haag;
- . **In het kielzog van Spinoza:** filosofische grachtentochten van de Stichting De Ooievaart.

Vooruitblik naar 2025 en verder

In 2025 zal Stichting Spinoza Den Haag voortgaan met het realiseren van haar missie om het gedachtegoed van Spinoza onder een breed en divers publiek te verspreiden, aandacht te schenken aan zijn welgekozen langjarig verblijf in Den Haag en hem al doende tot icoon van de stad te maken. Daarbij worden drie strategische lijnen gevolgd: het organiseren van evenementen, educatie en naamgeving en informatieverstrekking.

De Stichting Spinoza Den Haag ziet zich als een netwerkorganisatie die intensief samenwerkt met de gemeente en een groot aantal instellingen op het gebied van cultuur, publieksfilosofie, erfgoed en sociale verbinding. De stichting beijvert zich om Spinoza's denkwijze over democratie, recht, vrede, vrijheid en tolerantie te duiden en levend te houden. Zij ziet het als haar rol om te initiëren, inspireren, organiseren, coördineren en breed te communiceren.

In het bijzonder zal worden doorgegaan met het actief ondersteunen van de Stichting Domus Spinozana Foundation bij het ontwikkelen en realiseren van de Domus Spinozana als internationaal Spinoza studie- en ontmoetingscentrum. Ook de samenwerking met Den Haag Citybranding en The Hague & Partners zal veel aandacht krijgen.

Aansprekende evenementen dit jaar zijn onder andere de internationale *Spinoza Rede 2025*, een tweejaarlijkse lezing die dit jaar door de wereldvermaarde Spinoza-kenner en filosoof Steven Nadler wordt gehouden en *Spinoza's Ethica in Taal en Tonen*, een muziektheaterstuk ter gelegenheid van Spinoza's voltooiing van zijn hoofdwerk *Ethica* in Den Haag in 1675, 350 jaar geleden dus. Beide evenementen vinden plaats in de Nieuwe Kerk aan het Spui, de plek ook waar Spinoza werd begraven.

Dit jaar zal ook uitwerking worden gegeven aan een inmiddels breed gedragen idee om 2027 tot Spinozajaar te maken. Het is dan 350 geleden dat Nederlands grootste en internationaal vermaarde filosoof in Den Haag overleed, na daar zeven jaar te hebben gewoond en gewerkt en zijn levenswerk *Ethica* te hebben voltooid. Tezamen met de gemeente, ondernemers en tal van (sociaal-)culturele, filosofische en educatieve instellingen zal uitgebreid aandacht worden geschonken aan Spinoza's leven en werk, de actualiteitswaarde daarvan en zijn sterke verbinding met de stad. Stadsbreed richten de evenementen zich op bewoners, expats en op bezoekers uit binnen- en buitenland. Het jaarprogramma ondersteunt de identiteit van Den Haag als internationale Stad van Vrede en Recht.

FILOSOOF VAN VREDE EN RECHT